

Jordanien, mars 2009. En relativt typisk feldegg med drag av ”melanogrisea”-utseende, dvs. vita inslag i mustaschstrecket. Hjässan och nacke är glänsande kolsvarta och blågrå nyanser saknas helt. Den svarta nacken sträcker sig relativt långt ned mot manteln och övergången mot den gröna ryggen är skarp och distinkt. FOTO: ULRİK LÖTBERG

Gulärlor av rasen *feldegg*

— RARITETSKOMMITTENS ÅTERGRANSKNING AV DET SVENSKA FYNDMATERIALET

Gulärlans många raser uppvisar ofta distinkta och typiska teckningar, men trots det finns flera olika faktorer som skapar bekymmer när rasetiketter skall sättas på enskilda individer utanför det ordinarie utbredningsområdet. I det följande presenterar SOF:s raritetskommitté (Rk) sin återgranskning av fynd av den sydostliga rasen *feldegg* – en återgranskning där nära fyra femtedelar av fynden underkändes.

Gulärlan *Motacilla flava* förekommer över större delen av den palearktiska landmassan och häckande populationer återfinns hela vägen från atlantkusten i väster till Stilla havet i öster, samt ställvis även i nordamerikanska Alaska. Inom detta vidsträckta område saknas arten egentligen bara i ökenområdena samt på de allra nordligaste tundrorna i centrala Ryssland. Gulärlan är utpräglad polytypisk och ett otal olika raser finns beskrivna och namngivna. Av dessa brukar ca 15 erkännas även av de mer återhållsamma taxonomerna. Inom Europas gränser förekommer grovt förenklat *M. f. thunbergi* i de boreala regionerna, nominatformen *M. f. flava* i de centrala delarna

av kontinenten, *M. f. flavissima* i Storbritannien, *M. f. lutea* i regionen N om Kaspiska havet, *M. f. iberiae* på Iberiska halvön, *M. f. cinereocapilla* i Italien samt *M. f. feldegg* på Balkan (Cramp 1988). För svenskt vidkommande gäller att endast *flava* och *thunbergi* häckar inom nationens gränser, att *feldegg* liksom *flavissimalutea* (som i praktiken är ytterst svåra att skilja åt) uppträder som sällsynta gäster samt att *iberiae* och *cinereocapilla* ännu ej anträffats.

Rasen *feldegg* har, som nämnts ovan, sin europeiska förekomst begränsad till Balkan och södra Ukraina. Utbredningen fortsätter emellertid österut, in i Asien, via stora delar av Turkiet, Iran, Turkestan och bort till gränsområdena mellan Kazakstan och Kina. I rätt biotoper är formen ofta talrikt förekommande, och i t.ex. Israel – strategiskt beläget i de centrala delarna av gulärlans flyttstråk – är *feldegg* en av de dominerande formerna under sträcket. I häckningsutbredningens randområden finns flera olika övergångszoner mot andra former. Även om bevisliga blandhäckningar sällan verkar konstateras är det generellt accepterat att genutbyte verkar förekomma med *flava*, *cinereocapilla*, *lutea* och *beema* (den senare hemmahörande i Centralasien och S Ryssland).

M. f. feldegg I NV EUROPA OCH SVERIGE Gulärlor av rasen *feldegg* anträffas sällsynt men någorlunda regelbundet i NV Europa. Från England finns 13 fynd publicerade (<http://www.bbrc.org.uk/>), men i Holland har det enda godkända fyndet (ca 20 år gammalt) nyligen tagits upp till förnyad granskning och underkänts då man ansåg att det fotografi som fanns tillgängligt inte i tillräcklig detalj redogjorde för utbredningen av den mörka hjässan (www.dutchbirding.nl). I Norge finns två äldre godkända fynd, men enligt Tor A. Olsen (in litt.) är det sannolikt att dessa kommer att tas upp till förnyad granskning i samband med en förestående bedömning av ett färskt och väl dokumenterat fynd från Ut-sira våren 2008. Från Danmark finns 14 godkända fynd, men även där är en återgranskning under process. Enligt Sebastian Klein (in litt.) är det sannolikt att majoriteten av dessa kan komma att strykas i detta arbete. I Finland finns 13 granskade och godkända fynd, samt ytterligare fem från tiden innan raritetskommitténs arbete inleddes (Jyrki Normaja in litt.). Den absoluta majoriteten av alla fynd i NV Europa härrör från maj och början av juni, men enskilda individer finns anträffade från andra tider på året.

I Sverige har hela 45 individer (samtliga han-

nar) godkänts för publicering genom åren. Denna relativt sett mycket höga siffra gör att vi sticker ut betänkligt i den nordvästeuropeiska statistiken, och är egentligen ganska svårförklarad med andra modeller än att svenska Rk genom åren har haft lägre krav för godkännande än andra länders raritetskommittéer.

VARFÖR ÅTERGRANSKNING?

En översiktlig summering av vårt svenska fyndmaterial väcker ofrånkomligen misstankar om att andra taxa än *feldegg* kan finnas inblandade i uppträdandet. Redan Van den Berg & Oreel (1985) var av åsikten att de flesta nordvästeuropeiska fynd av formen i själva verket var ett resultat av förväxling med *thunbergi*, men den faktiska omfattningen av problemet har blivit uppenbar först relativt nyligen. De senaste årens digitala utveckling har medfört att många rapporterade "säkra" *feldegg* fotodokumenteras, och det är slående hur hög andel av dessa som i offentlighetens ljus ändå visat sig vara felaktiga – grovt uppskattat kanske nio av tio fåglar under 2000-talet. Detta trots att kunskapsläget ständigt förbättrats och fallgropar redovisats på många ställen. Bland de förhållandevis få rapporter som når Rk finns också ofta en påtaglig diskrepans mellan klanderfria skriftliga beskrivningar och de fotografier som bifogas, som många gånger uppenbart visar att det inte handlar om *feldegg*. Rk ser inget skäl till att förhållandet bland icke-fotograferade fåglar skulle vara annorlunda, utan menar det i stället vara rimligt att utgå från att proportionen felbestämningar bland dessa bör vara av jämförbar storlek. Av dessa anledningar har Rk betraktat en återgranskning av *feldegg* som angelägen.

BESTÄMNING AV *feldegg*

I grunden är hannar av rasen *feldegg* en distinkt och iögonfallande tecknad skapelse som på grund av sin kontrastrika huvudteckning ofta sticker ut i blandflockar. Hos fullt utfärgade hannar är panna, hjässa, örontäckare och nacke kolsvarta, oftast med en glänsande lyster. Hos typiska individer är övergången mellan den svarta nacken och den gröna manteln skarpt och kontrasterande avsatt. Hos praktfullt utfärgade fåglar kan nackens svarta nå ned på mantelns övre del, på ett sätt som man sällan (eller aldrig?) ser hos andra raser. Små och genomsnittliga skillnader mot andra raser finns också i undersidans färgsättning (ofta med en nyans som upplevs varmare gul än andra raser), mantelfärg (ofta renare grön) och i vingbandens utseende (marginellt bredare och i genomsnitt mer gultonade), men är på grund av de individuella variationerna av underordnad betydelse vid bestämning av en

felflugen individ utanför sitt ordinarie utbredningsområde. Sämre utfärgade hannar (vilket som regel innebär 2K) är inte alltid glansigt kolsvarta i nacken, utan kan i stället vara mattare och ljusare, då vanligen med mantelns gröngrå ton uppblandat i det svarta. Hos dessa individer är således kontrasten mot manteln mindre uttalad. Liksom hos andra raser kan vissa fåglar uppvisa antydande mörka fläckar på bröstpartiet, men sådana är mindre vanliga hos *feldegg*. Antagligen ses sådana teckningar bara hos en mindre fraktion av 2K-fåglar och då de förekommer är de, jämfört med andra raser, ofta svaga och diffust avsatta samt mer begränsade i sin utbredning.

I övrigt normaltecknade fåglar kan ibland uppvisa ett varierande vitt inslag i mustaschstrecket, direkt nedan de svarta örontäckarna. Fåglar med detta utseende har traditionellt kallats "*melanogrisea*", och har av vissa föreslagits utgöra en egen ras med utbredning öster om klassiskt tecknade *feldegg*. Rk har i bedömningarna valt att följa Alström & Mild (2003) där "*melanogrisea*" synonymiseras med *feldegg* på grund av att utseendet, även om det är vanligare österut, förekommer över hela utbredningsområdet.

Högst relevant för bestämningen är också locklätet. Det vanligaste locket från *feldegg* är ett rullande *tsrrriie*, med en tydlig r-komponent, till skillnad från det vanligaste locklätet hos våra inhemska raser. Lätet jämförs ofta med citronärlans, men är mindre skarpt och i stället något mjukare och mer rullande. Vekare varianter med mindre uttalat r-ljud förekommer också undantagsvis, och kan då vara mer eller mindre helt lika *flava* och *thunbergi*.

KORT OM ÖVERGÅNGSFORMER OCH ÖGONBRYNSSTRECK

Flera områden finns där *feldegg* står i kontakt med andra former, och i dessa regioner uppkommer varianter med mer eller mindre intermediära utseenden. En del av dessa är relativt talrika och någorlunda konstanta i sitt utseende och har av de anledningarna erhållit egna namn ("*superciliaris*", "*xantophrys*" och "*dombrowskii*"). Det faller utanför denna artikels syfte att beskriva utseendet hos dessa, men kort kan sägas att ett välutvecklat ögonbrynsstreck, oavsett färg, bör tolkas som ett tecken på hybridisering. Alström & Mild (2003) redovisar emellertid uppgifter från olika delar av Turkiet där 3–10% av hannarna visade enstaka vita fjädrar eller, som mest, vaga spår av ögonbrynsstreck. Turkiet är beläget långt från de kända övergångszonerna, och dessa uppgifter talar för att avvikelser likt detta skulle kunna förekomma även bland rena *feldegg*. Ett mindre inslag av vitt i ögonbrynet på en fågel som i övrigt ser bra ut kommer inte per automatik att utgöra något hinder för publicering som *feldegg* i Sverige.

PROBLEMET MÖRKHUVADE *thunbergi*

Den stora fallgropen när *feldegg* skall bestämmas på svensk mark har visat sig vara de mörkhuvade gulärlor som av allt att döma har sitt ursprung i vår nordliga *thunbergi*. Sällsynt, men inte desto mindre regelbundet, verkar hannar av denna form kunna uppvisa en betydligt mörkare huvudteckning än brukligt och de blågrå nyanserna kan då vara ersatta av mer eller mindre rent svart. Sedda framifrån eller från sidan kan dessa individer vara omöjliga att skilja från *feldegg*

Mörkhuvad thunbergi, Falsterbo, maj 2008 (samma fågel på båda bilderna). Notera hur olik huvudets färgsättning ter sig beroende på ljus och observationsvinkel. Sedda framifrån eller från sidan kan mörka thunbergi vara omöjliga att skilja från feldegg. Sedd bakifrån avslöjas dock ofta ljusare blågrå nyanser. På bilden t.v. ses en normaltecknad thunbergi intill. FOTON: MATTIAS ULLMAN

Mörkhuvad thunbergi, Kalmar, maj 2008 (samma fågel på båda bilderna). På bilden t.v. ses en normalfärgad thunbergi i bakgrunden. Sedd snett bakifrån framträder huvudets blågrå nyanser tydligt.
FOTON: ANDREAS STÅHL

och noggranna studier krävs för att hamna rätt. Från en finländsk studie uppger Sammalisto (in litt.) i Van den Berg & Oreel (1985) att i ett material om 2 600 *thunbergi* hade tre individer en huvudteckning identisk med *feldegg*. På närhåll, med gott ljus och med fågeln sedd bakifrån kan dock de flesta mörkhuvade *thunbergi* avslöjas på en mörkt blågrå eller stålgrå nyans i nacken (ibland med svaga gröna toner), och ofta med mindre uttalad kontrast mot manteln än *feldegg*. Som nämnts ovan kan även sämre utfärgade *feldegg* uppvisa ljusare nackar, men då oftast med en viss gröngrå bottenfärg och antagligen aldrig med några blågrå inslag, åtminstone inte i neutrala ljusförhållanden. Undersidan är ofta något svalare gul än hos *feldegg*, och mörka inslag på bröstet är vanligt förekommande.

Skillnader i locklätet gentemot *feldegg* framgår ovan. Även här finns dock potentiella felkäl-

Mörkhuvad thunbergi, Skåne, maj 2006. På originalbilden syns ett blåstick i nacken samt en relativt svagt gul undersida. Fågeln lockade vid uppflog och lätet saknade inslag av r-ljud.
FOTO: DAVID ERTERIUS

lor, och till att börja med är det viktigt att notera att artens enkla (och ibland ganska locklätetslika) sång alltid innehåller tydliga r-inslag, oavsett ras. Vidare, under t.ex. födosök, hörs ofta en del småläten och mer eller mindre oinspirerade lockfragment, och även dessa upplevs ofta mer riviga till sin karaktär. För en rättvis bedömning bör man alltså förvissa sig om att det är ordentligt avgivna lockläten som vägs in i bestämningen.

VAD KRÄVER RK?

Rk har ingående diskuterat vad som bör ligga till grund för publicering av *feldegg* och p.g.a. de uppenbara fallgropar som finns, likväl som den bevisligt höga andelen felbestämningar, har vi inför denna återgranskning funnit det nödvändigt att höja kraven. En utförlig beskrivning av den svarta huvud- och nackteckningen och dess nyanser i olika belysning och vinklar utgör stommen i varje rapport. Eventuella bröstteckningar är likaså viktiga att redovisa, liksom ett resonemang kring hur mörkhuvade *thunbergi* utesluts. Väl beskrivna *feldegg*-låten stärker rapportens chanser, men ofta känns denna del trygg först när rapporten inkluderar en diskussion eller motivering av att det verkligen var ett fullgott lock man hört. Foton har inte utgjort något absolut krav, men för rapporter som saknar sådana har särskilt höga krav ställts på beskrivning och omständigheter. Rk har tillsammans med den danska (och i viss mån också med den norska resp. finska) raritetskommittén haft gemensamma diskussioner kring bedömningsgrunderna för genomgången. Samsyn mellan länder är en viktig fråga, och vi tror att vi på detta sätt erhåller ett material som är jämförbart över ett större geografisk område.

PRESENTATION AV ÅTERGRANSKNING

Inför återgranskningen har Rk på www.sofnet.org samt på Club300:s e-postlista *Brevduvan* gått

Mörkhuvad thunbergi, Ottenby, maj 2009. Fågeln uppvisade en tydligt ljusare och svagt blåtonad nacke, vilket också anas på bilden. Flera lock gavs då fågeln släpptes och dessa skilde sig inte från genomsnittliga flaval.
FOTO: OTTENBY FÅGELSTATION.

ut med en förfrågan gällande fotografier och inspelningar av de godkända *feldegg*-fynden i landet. Vi har också via e-post riktat samma fråga direkt till alla som i raritetsblanketterna angivit att fågeln fotograferades. Av de 45 fynden skall 14 ha fotograferats, och för nio av dessa har bilder funnits tillgängliga för Rk under återgranskningen. För övriga rapporter har den skriftliga beskrivningen granskats ingående.

Av de nio fotograferade individerna har två exemplar bedömts gälla *thunbergi*, och för en tredje är avståndet till fågeln så pass stort att en säker bedömning omöjliggörs, men sannolikt rör även denna *thunbergi*. Övriga sex bedöms vara korrekt bestämda. Detta kan låta som en låg andel felbestämda foton, men man skall då minnas att dessa nio tidigare har granskats av Rk och då godkänts. Åtskilliga fotograferade felbestämda individer har rensats bort vid den ursprungliga granskningen. Bland de rent skriftliga rapporterna var det endast två som ansågs hålla en sådan nivå att Rk känner sig övertygad om riktigheten i bestämningen.

Av de 45 fynden befanns således 36 vara för bristfälligt dokumenterade för att ett upprätthållande som *feldegg* skall vara objektivt försvarbart. Detta kan synas vara en osedvanligt hård behandling från Rk, men efter att noggrant analyserat situationen är vi övertygade om att denna linje ger oss ett material som bättre speglar det verkliga förhållandet. Vi är medvetna om att de nu borttagna fynden kan ha innehållit enstaka korrekta *feldegg*, men det är högst sannolikt att den stora majoriteten av fynden rörde mörkhuvade *thunbergi*. Det är också Rk:s uppfattning att ett litet men riktigt material ger oss en betydligt bättre grund att stå på än ett stort men i hög grad felaktigt sådant.

FOTOGRAFERADE FYND

För att ge en bättre bild av Rk:s detaljresonemang under genomgången följer här en kort diskussion kring vart och ett av de fotograferade fynden. Notera att Rk under arbetet haft tillgång till originalbilder samt högupplösta kopior och att de i tryck kan komma att se sig annorlunda. Självklart, men likväl viktigt att minnas, är också att Rk inte har något facit för dessa fåglars ursprung, utan presenterar här utfallet efter att vi applicerat de krav som vi anser vara rimliga för en acceptabel säkerhet i bestämningen.

Ottenby, Öland 14 maj 1983.

Bedömning som *feldegg* kvarstår. Huvudteckning, inkl. nacke, rent svart. Övergången mot manteln är skarp och distinkt, medan undersidan saknar den något varmare gula nyans som *feldegg* ofta uppvisar. Inget läte hördes. Antydning till vita inslag i submustaschstrecket pekar mot en fågel med "melanogrisea"-utseende.

Gotska Sandön, Gotland 20 maj 1984.

Bedömning som *feldegg* kvarstår. Fågeln upplevs rent svart i huvudet. Nacken har ljusare inslag, men utan de blågrå nyanser som oftast ses hos mörka *thunbergi*. Övergången mot manteln är mer diffus än genomsnittligt, men detta är inte ovanligt hos individer som, likt denna, har en nackteckning som sträcker sig längre ned mot manteln än vanligt. Brösten uppvisar för rasen ovanligt generösa mörka inslag, men på originalfoto är det svårt att avgöra om intrycket förstärks av vindlyfta fjädrar eller liknande. Inga läten hördes. Antydning till vita inslag i submustaschstrecket pekar mot en fågel med "melanogrisea"-utseende.

Bygdeå, Västerbotten 14 juni – 2 juli 1997 samt 1 juni – 31 juli 1998.

Bedömning ändras till *thunbergi*. På några av bilderna anas att hjässa och nacke är ljusare än örontäckare, och att en tydlig blågrå nyans finns närvarande. Övergången mellan nacken och manteln är diffus. Manteln och undersidan bedöms normalt *thunbergi*-färgad. En lång och bra inspelning av fågeln finns, men inget annat än sång (samt något enstaka småläte) hörs, och ger inget stöd för *feldegg*. Dock skall fågeln enligt beskrivningen i flykten yttrat avvikande lockläten.

Utklippan, Blekinge 12–15 maj 1999.

Bedömning som *feldegg* kvarstår. 3K+, ringmärkt. Huvudteckningar, inkl. nacke glänsande svarta, och med god kontrast mot mantel. Den mörka nacken sträcker sig relativt långt ned mot manteln. Manteln är rätt dämpad i sin färgsättning, och undersidan endast marginellt varmare

M. f. feldegg, Ottenby, Öland 14 maj 1983. FOTON: LARS G R NILSSON

M. f. feldegg, Gotska Sandön, Gotland 20 maj 1984. FOTON: ANDERS TAPPER

M. f. thunbergi, Bygdeå, Västerbotten 14 juni – 2 juli 1997 samt 1 juni – 31 juli 1998. FOTON: ULF SKYLLBERG

M. f. feldegg, Utklippan, Blekinge 12–15 maj 1999. FOTO: BJÖRN ERICSSON (T.V.) & ULF ANTONSSON (T.H.).

M. f. feldegg, Risingehamn, Öland 29 april – 18 juni 2000. FOTO: PETER BERGMAN

Sannolik M. f. thunbergi, Hornborgasjön, Västergötland 6 maj 2001. FOTON: JAN MOGOL

än hos genomsnittliga *thunbergi*. Locklätet beskrivs som ett citronärlelikt *zriit*. Eventuellt ses på bilderna en antydning till vita inslag i submus-taschstrecket, men enligt observatörerna bör detta vara en fotografisk effekt.

Risingehamn, Öland 29 april – 18 juni 2000. Bedömning som *feldegg* kvarstår. Huvudteckningar i rent svart (så när som på någon enstaka

vit fjäder bakom ögat), och nacken är skarpt avgränsad mot den livligt gröna manteln. Lockade enligt beskrivningen med ett *tsriiie*, med ett rullande "r" insprängt.

Hornborgasjön, Västergötland 6 maj 2001.

Bedömning ändras till sannolik *thunbergi*. Hjässa och örontäckare upplevs svarta, men nacken är otvetydigt ljusare och med en mörkt stålgrå

ton. Övergången mot manteln är relativt diffus. Manteln ser relativt grön ut medan undersidan ter sig normalt *thunbergi*-färgad. Läte beskrivs om skarpare och raspigare än *flava*.

Valnaren, Sörmland 24 maj 2004.

Bedömning som *feldegg* kvarstår. Huvudteckningar, inkl. nacke, i rent svart utan några ansatser till ljusare grå inslag. Nackens övergång mot den livligt gröna manteln distinkt och skarp, och undersidan är färgad i en för *feldegg* typiskt varmt gul nyans. Inga läten hördes.

Ödängla, Småland 7 maj 2006.

Bedömning som *feldegg* kvarstår. Huvudteckningar, inkl. nacke, i rent svart utan ljusare inslag. Nackens övergång mot manteln distinkt och skarp. Lätet beskrivet som mer citronärlelikt än våra inhemska raser, med tydliga r-ljud.

FYNDBILD OCH SAMMANFATTNING

Efter Rk:s genomgång av *feldegg* återstår således endast åtta godkända fynd. Dessa är gjorda från Skåne i söder till Sörmland i norr och visar en relativt kraftig förskjutning mot landets östra delar. Mediandatum ligger i mitten av maj, vilket kan tyckas vara överraskande sent då sträcket av *feldegg* i Israel kulminerar tidigare än för *thunbergi*. Intressant att notera är också att så många som hälften av fåglarna hållit revir under flera dagar, vilket sällan ses hos *thunbergi* som normalt har mer bråttom på sin väg norrut genom södra Sverige.

Detta är sannolikt den mest dramatiska återgranskning som hittills genomförts av Rk, men åtgärden betraktas som helt nödvändig i vårt uppdrag att hålla så god ordning som möjligt i kartläggandet av sällsynta arters och rasers uppträdanden i landet.

TACK

Ett stort och varmt tack till alla fotografer som besvärat sig med rotande i byrålådor, skanningar, postförsändelser och mycket annat.

SUMMARY

Black-headed Yellow Wagtail *M. f. feldegg* in Sweden – a review by the Swedish Rarities Committee.

The Swedish RC have conducted a re-assessment of the 45 Swedish records of *feldegg* up to 2008. 36 of these were rejected due to lack of details eliminating dark-headed birds of the ssp. *thunbergi*. Further, two of the accepted records were considered to refer to the same individual.

Useful photographic documentation was available for eight of the birds and the paper include a short discussion about their identification.

M. f. feldegg, Valnaren, Sörmland 24 maj 2004. FOTON: BJÖRN CARLSSON

M. f. feldegg, Ödängla, Småland 7 maj 2006. FOTON: CHRISTER HÅKANSSON

Referenser

- Alström, P. & Mild, K. 2003. *Pipits & Wagtails of Europe, Asia and North America*. Christopher Helm/A&C Black; Princeton: Princeton University Press. London.
- Cramp, S. (ed.) 1988. *The Birds of the Western Palearctic*. Vol. V. Oxford.
- Van den Berg, M. & Oreel, G. J. 1985. Field identification and status of black-headed Yellow Wagtails in Western Europe. *British Birds* 78:176–183.

RARITETSKOMMITTÉN
MAGNUS HELLSTRÖM
 Södra vägen 12, 392 33 Kalmar
stenura@gmail.com

Godkända fynd efter återgranskningen

- Ottenby, Öland 14 maj 1983 (foton finns, har granskats)
- Gotska Sandön, Gotland 20 maj 1984 (foton finns, har granskats)
- Ottenby, Öland 8–13 juni 1991 (foton skall finnas, ej tillgängliga)
- Lilla Hammars näs och Vellinge ängar (tidigare bedömd som gällande två ex.), Skåne 17–24 maj 1998 (inget foto finns)
- Utklippan, Blekinge 12–15 maj 1999 (foton finns, har granskats)
- Risingehamn, Öland 29 april – 18 juni 2000 (foton finns, har granskats)
- Valnaren, Sörmland 24 maj 2004 (foton finns, har granskats)
- Ödängla, Småland 7 maj 2006 (foton finns, har granskats)

Fynd som underkänts i återgranskningen

- Sibbaboda, Blekinge 16 maj 1959 (inget foto)
- Kvismaren, Närke 21 maj 1967 (inget foto finns, inte heller någon beskrivning)
- Ottenby, Öland 14–15 maj 1971 (film skall finnas, ej tillgänglig)
- Ottenby, Öland 19 maj 1975 (inget foto)
- Fläcksjön, Västmanland 6–8 maj 1977 (foto skall finnas, ej tillgängligt)
- Vänersborgsviken, Västergötland 16 maj 1981 (inget foto)
- Eggegrund, Gästrikland 20 maj 1981 (foto skall finnas, ej tillgängligt)
- Ottenby, Öland 25 maj 1982 (inget foto)
- Foteviken, Skåne 5 maj 1983 (inget foto)
- Hjälstaviken, Uppland 22 maj–2 juni 1984 (inget foto)
- Getterön, Halland 11 maj 1986 (inget foto)
- Ölmeviken, Värmland 29 maj 1987 (inget foto)
- Burtjärn, Värmland 17 maj 1990 (inget foto)
- Skövde, Västergötland 12 maj 1991 (foto skall finnas, ej tillgängligt)
- Getterön, Halland 17 maj 1992 (inget foto)
- Hötjärn, Västmanland 14–27 juli 1992 (inget foto)
- Hornborgasjön, Västergötland 1 maj 1994 (inget foto)
- Hornborgasjön, Västergötland 1 maj 1995 (inget foto)
- Ängsö, Västmanland 14 maj 1995 (inget foto)
- Venan, Närke 17 maj 1997 (inget foto)
- Biotestsjön, Uppland 18 maj 1997 (inget foto)
- Visingsö, Småland 19 maj 1997 (inget foto)
- Bygdeå, Västerbotten 14 juni – 2 juli 1997 och 1 juni – 31 juli 1998 (foto och inspelning finns, har granskats)
- Mollön, Bohuslän 28 april 1998 (inget foto)
- Fävren, Västergötland 8 maj 1998 (bristfälliga foton finns, har granskats)
- Rivet, Gotland 14 maj 1998 (inget foto)
- Asköviken, Västmanland 21 maj 1998 (inget foto)
- Östergarnsholm, Gotland 24 maj 1998 (inget foto)
- Utö, Sörmland 29 maj 1998 (inget foto)
- Burtjärn, Värmland 1 maj 1999 (inget foto)
- Ryningen, Småland 24 maj 1999 (inget foto)
- Hornborgasjön, Västergötland 6 maj 2001 (foton finns, har granskats)
- Skottorps våtmark, Halland 11 maj 2002 (inga foton)
- Vuollerim, Lappland 28 maj 2002 (inga foton)
- Beijershamn, Öland 26 maj 2004 (inga foton)
- Utklippan, Blekinge 19 maj 2007 (inga foton)